

SPORCULARIN 'SPORDA HOŞGÖRÜ' KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARI*

Sevde MAVİ¹ Semiyha Dolaşır TUNCEL²

Geliş Tarihi: 20.09.2012
Kabul Tarihi: 14.03.2013

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, sporda hoşgörü kavramının sporcular açısından ne ifade ettiğini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu sporda hoşgörü kavramını tanımlamaya istekli 127 sporcu oluşturmuştur. Sporculardan açık uçlu bir soru ile sporda hoşgörü kavramını yazılı olarak tanımlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Analiz konusu olarak "sporda hoşgörü" kavramı alınmıştır. Elde edilen nitel veriler sonucunda sporcuların sporda hoşgörü kavramını; fair-play/ centilmenlik (%35,43), rakibe saygı (%34.64), hataları alttan almak (%14.96), sevgi (%14.1), anlayışlı olmak (%11.02), ahlaklı olmak (%7.87) ve iyi niyetli yaklaşma (%4.72) olarak algıladıkları görülmüştür. Bununla birlikte analiz sırasında sporda hoşgörü kavramının küçük oranlarda; disiplin, misafirperverlik, gülümseme ve sinirlenmeme olarak algılandığı da saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, hoşgörü, algı, fair-play.

PERCEPTION OF ATHLETES CONCERNING 'TOLARANCE IN SPORT' TERM

ABSTRACT

The aim of this study was to describe the opinions of athletes on the term of tolerance in sport. The study group of research consisted of 127 athletes volunteers to describe the term of tolerance in sport. Qualitative research method was used in analyzing the data. The theme of 'tolerance in sport-' was taken as analyze category. As a result of the study the concept of tolerance in sport was emphasized as fair- play/gentlemanliness (%35,43), respect to rival (%34.64), taking mistakes lying down (%14.96), love (%14.1), the behaviors of understanding (%11.02), being moral(%7.87) and having optimistic approach (%4.72). Moreover, during analyzes, it was understood that minority of athletes stressed the tolerance in sport as discipline, hospitality, smiling and not being aggressive.

Key Words: Sport, tolerance, perception, fair-play.

GİRİŞ

Bu çalışmada bireyler ve toplumlar üzerinde büyük etkileri olan sporun çoğu zaman rekabetten oluşan şiddet, saldırı gibi unsurların oluşmasını engelleyen hoşgörünün önemi ve sporcular tarafından ne derece algılandığını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Hoşgörünün yoksun olduğu bir spor ortamında rekabetten oluşan şiddetin ortaya çıkması ile doğacak sorunlar kaçınılmaz olacaktır. Bu yüzden sporcular arasında sevgi, saygı ve anlayış çerçevesinde oluşan hoşgörü ile birlikte sporda oluşacak olumsuzluklar engellenecektir.

Günümüzde bir eğitim aracı olan sporun, toplumun bütün kesimleri tarafından kullanılmakta olduğu görülmektedir. Spordan olabildiğince fazla verim elde edebilmek, ilk çağlardan günümüze kadar gelen spor ahlakı, felsefi ilke ve kurallarına bağlı kalmakla mümkündür. Spor, barış, hoşgörü, eşitlik, disiplin, erdem, haz, hak, hukuk, mutluluk, sevgi ve saygı gibi insan onuruna yakışır kavramları bünyesinde taşıdığı gibi; hüznün, keder, stres gibi yine insani özellik taşıyan kavramları da içeren bir etkinlik olarak, insanın bütün varlığını etkileyen bir kavram olma niteliğini halen devam ettirmektedir (1). Ayrıca spor, toplum yaşamına çok değişik yollardan girerek, bireyleri doğrudan ya da dolaylı olarak kendisine bağımlı kılmış ve her zaman toplumun ilgisini canlı tutmayı başarmış bir sosyal olgudur (2).

* Marmara Üniversitesi 4. Uluslararası Katılımlı Öğrenci Kongresinde(2011) Sözel Bildiri Olarak Sunulmuştur.

¹ Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kırşehir

² Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara

Hoşgörü Kavramı:

Hoşgörü Batı dillerinde "tolerance" sözcüğü, Latince "tolerare" kökünden gelmektedir. Türkçe'de bu kavram "katlanmak", "tahammül etmek", "dayanmak" şeklinde karşılık bulmaktadır. Soyut bir kavram olan hoşgörünün çeşitli kaynaklarda değişik tanımları yapılmaktadır. İnsanda olumlu düşünceler ve duygular oluşturmayı ifade eden hoşgörü kavramını, Başaran (1995), insanın çevresi ile olumlu ilişkiler kuracağı, daha insancıl davranışlar sergileyeceği, kendisi ve başkaları için iyi bir çevre yaratması olarak tanımlamıştır. Hoşgörü kavramı ile ilgili özetle şunları söyleyebiliriz; tüm faaliyetleriyle insanları, doğayı ve çevreyi ontolojik hallerine göre kabul etmek, kabul noktasında tahammül ve sıkıntı çekmek, kin gütmeyip, düşmanlık beslememek ise hoşgörünün temel ilkelerindedir (3).

Bununla birlikte hoşgörü; kişinin karşısındakine empatik yaklaşması ve ona belli bir sınıır içinde kusurluluk hakkı tanınması şeklinde iki temel noktayı içermektedir (4). Empati; bir insanın kendini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır. Basit gibi görünen bu tanımın gerisinde birçok kuramsal öge bulunmaktadır. Empatiyi "nazik bir varoluş şekli" olarak açıklayan Rogers (1983), bunu ancak kendisinden emin bir kimsenin tuhaf ve saçma dünyasına girince kaybolmayacak ve istediği zaman kendi dünyasına rahatça geri dönebilecek kimseler gerçekleştirebilir demektedir. Rogers'ın tanımına göre empati, bir kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecine denmektedir. Spor ahlakı ve empati üzerine yapılan araştırmalar günümüze kadar çeşitlenerek artmıştır. Sporda ve günlük hayatta ahlaki yargı, saldırganlık, spor yapan ve yapmayan kişilerdeki ahlaki gelişim, sporda anti-sosyal ve pro-sosyal davranışlar, sporda ahlaki akıl yürütme ve ahlaki davranış, motivasyonel iklim ve sportmenlik, sportmenlik yönelimi ile ilgili araştırmalar spor ahlakına farklı bakış açıları getirmektedir (5).

Sportif Erdem ve Fair-Play:

Sportif erdem, sporcunun kendi egemenliğine dayanmaktadır. Burada iki önemli güç iş başındadır. Bunlar: Öz-bilinç ve Ahlak değerlerini benimsemektir. Sporda başarı ölçüsünde "sporcu olmak" da önemlidir. Hatta insan açısından baktığımızda, "sporcu" ya da "sportmen" olabilmek başarıdan önce gelir. Çünkü spor bir yaşama biçimidir, insan yaşantısını tamamlar ve geliştirir. Küçük yaşta başlayan spor eğitimi başarının, sporun özüne göre gelişmesini sağlar. Böylece genç hem kendisini, sınırlarını, gücünü bilip, onu geliştirip, yetkinleştirmek için yapması gerekenleri bilerek çalışacak, hem de sportif başarı uğruna spor ahlakını göz ardı edemeyecektir. Sportif erdem de spor gibi öğrenilir. Bu nedenle "spor yapay olarak aşılmasına karşın gerçek bir eylemdir. Spor hareketleri kendi anlamlarıyla birlikte insan yapılarıdır" (6,7).

Sportif davranışın temelinde sportif erdem (fair-play) bulunmaktadır. Fair-play 15. yüzyılın ikinci yarısında genel bir kullanımla "fırsat eşitliğini korumak" anlamında kullanılmış, 18. yüzyılda da spor diline girmiştir (8). Fair-play, sporcuların oyun içerisinde sadece oyunun gözlenebilir kurallarına değil, ruhuna da saygılı olmalarını ifade etmektedir (9). Son 20 yıldır dünyada yaşanan ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel değişimlerden spor da etkilenmiştir. Bugün fair-play tanımına uygun düşen sporcu, antrenör, yönetici, spor yazarı, seyirci, taraftar ve sporun içinde yer alan yetkili insanlara sıkça rastlanamamaktadır. Takım sporlarından bireysel sporlara kadar bu etkinlikler dizgesinde yer alan kişi sporcu veya seyirci olsun hep kazanmaya motive edilmiştir (10). Bu da insanları fair-play'e aykırı davranışlara itmektedir. Başarı en güçlü motivasyon olunca ve bunu destekleyen güçler (izleyici, basın, yönetici, profesyonellik, vb.) de bulununca sporcu, bilinçsizce övülen ve önerilen, fakat gerçekte sporun da sportif erdemin de en büyük yok edicisi olan "sportif hırs"a kapılmaya, insani değerlerin yok edicisi olmaktadır. Oysa sporda başarı, yeteneğin genelleştirilmesi ile sağlanır (6,7).

Fair-play'e uygun davranmak, duyguları kontrol etme, baskı altında tutma anlamına gelmez. En mutlu olduğu durumda bile sporcu veya seyirci bu mutluluğun bilincinde olmalı ve onu bilinçli olarak yaşamalıdır. Bu şekilde sporcu veya seyirci heyecan verici uyarıcıları bastırmayıp onları olumlu olarak yaşayabilir, kontrol altında tutup onlara hakim olabilir. Böylece duygularının kendiliğinden eylem güdüsü olarak etki etmelerini engeller (7,11). Ancak yine de sporu bir barış sembolü sayıp, centilmenlik, fair-play, spor ahlakı gibi ülküsel kavramları gerektiğinden fazla yüceltmek, holiganlık olgusu karşısında, ulusal sporcu potansiyelini saha içi ve dışı güvenlik önlemi almadan kontrolsüz bırakmaya neden olmamalıdır. Sporda ontolojik anlamda kazanma ve yenilme vardır (12).

Toplumda sporun temelinin her ne kadar centilmenlik olduğu söylene de, sporun taraflarının sportif ortamlarda sergiledikleri çoğu davranışın centilmenlik olarak algılanamayacağı ortadadır. Sporun taraflarının sportif ortamda (sporcu, antrenör, yönetici, hakem, seyirci vb.) bir disiplin içerisinde, dürüst, ahlaklı, erdemli, saygılı ve hoşgörülü davranmak herkesin özen göstermesi etmesi gereken bir konudur (1,13). Bu bilgiler ışığında sporun önemli bir ögesi olan sporcuların "sporda hoşgörü" kavramını nasıl algıladıklarını saptamak bu çalışmanın temel amacıdır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ilinde bireysel, ikili ve takım sporlarında mücadele eden sporda hoşgörü kavramını tanımlamaya istekli 127 sporcu oluşturmuştur. Katılımcıların %50,39'u kadın, %49,61'i erkek sporcudur. Sporcuların yaş ortalaması $X = 15$ 'dir. Sporculara ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1'de verilmiştir. Sporculardan açık uçlu bir soru ile sporda hoşgörü kavramını yazılı olarak tanımlamaları istenmiştir. Sporcuların sporda hoşgörü kavramının tanımına ilişkin görüşleri yazılı olarak alındığı için, verilerin analizinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi ile sporcuların yaptıkları tanımlar analiz edilmiştir. Çalışmada, analiz konusu olarak "hoşgörü" kavramı alınmıştır.

Tablo 1. Sporculara ilişkin kişisel bilgiler

BRANŞLAR		Kadın N	Erkek N	Branş Toplamları (Kadın+Erkek) n	Branş Yüzdeleri %	Genel Branş Yüzdeleri %
BİREYSEL SPORLAR	Cimnastik	17	-	17	44,74	29,93
	Atletizm	9	12	21	55,26	
	Toplam	26	12	38	100	
MÜCADELE SPORLARI	Güreş	-	10	10	20,84	37,79
	Boks	3	11	14	29,16	
	Taekwon-Do	12	12	24	50	
	Toplam	15	33	48	100	
TAKIM SPORLARI	Basketbol	1	1	2	4,88	32,28
	Voleybol	5	4	9	21,96	
	Hentbol	14	1	15	36,58	
	Futbol	3	12	15	36,58	
	Toplam	23	18	41	100	
TOPLAM		64	63	127		100

Bireysel, takım ve mücadele sporları olarak ayrılan farklı branşlardan 64 kadın, 63 erkek sporcu olmak üzere toplam 127 sporcu araştırmaya katılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen verilere göre sporcuların sporda hoşgörü kavramına ilişkin algıları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Sporcuların sporda hoşgörü kavramına ilişkin algıları

Algılar	N	%
Fairplay/centilmenlik	52	%35,43
Rakibe saygı	50	%34,64
Hataları alttan almak	19	%14,96
Sevgi	18	%14,17
Anlayışlı olma	10	%11,02
Ahlaklı olmak	7	%7,87
İyi niyetli yaklaşma	5	%4,72
Kardeşlik	4	%3,14
Adalet	4	%3,14
Empati	3	%2,36
Güler yüz	3	%2,36
Şiddeti azaltmak	3	%2,36
Dürüstlük	3	%2,36
Disiplin	3	%2,36
Sinirlenmeme	2	%1,57
Barış	2	%1,57
Yardımlaşma	2	%1,57
Sabır	1	%0,78
Paylaşım	1	%0,78
Terbiye	1	%0,78
Özveri	1	%0,78

Not: Bazı sporcular soruya birden fazla kelime ile cevap verdiklerinden dolayı verilen toplam cevap sayısı toplam sporcu sayısını geçmektedir.

Sporculara sorulan “sporda hoşgörü deyince aklınıza ne geliyor?” sorusuna en fazla % 35.43 oranıyla (52 kişi) ‘fair-play/centilmenlik’ cevabını vermiştir. Bunu ‘rakibe saygı’ cevabı %34.64 (50 kişi) olarak takip etmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sporcuların yaptıkları tanımların çoğunluğunda sporda hoşgörü kavramının fair-play/centilmenlik, rakibe saygı, hataları alttan almak, sevgi, anlayışlı olma, ahlaklı olmak ve iyi niyetli yaklaşma olarak vurgulandığı görülmüştür. Ayrıca, analiz sırasında sporcuların küçük oranlarda hoşgörü kavramını; disiplin, sinirlenmeme, kardeşlik, adalet, empati, güler yüz, şiddeti azaltmak, dürüstlük, barış, yardımlaşma, sabır, paylaşım, terbiye ve özveri olarak algıladıkları görülmüştür. Kısaca, sporcuların çoğunluğu sporda hoşgörüyü, fair-play/centilmenlik olarak algılamaktadırlar.

Büyükkaragöz ve arkadaşları (1996) öğretmenlerin hoşgörü ve demokratik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda; bayan ve erkek ilköğretim öğretmenlerinin hoşgörü ve demokrasi konusundaki sergiledikleri tutumlar arasındaki fark bayanlar lehine bulunmuştur. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu “Hoşgörü; insana karşılıksız sevgi, saygı ve anlayış gösterebilmektir” görüşüne katılmışlardır(14).

Akandere ve arkadaşlarının (2009) yaptıkları çalışma sonucunda; spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek ahlak yargı düzeyine sahip olduğu, spor yapan bayan öğrencilerin ise erkeklere göre ahlak yargı düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Söz konusu çalışmada da hoşgörünün “ahlaklı olmak” olarak da algılandığı görülmüştür(15).

Beden eğitimi öğretmenlerinin futbolda fair-play’e ilişkin olumlu ve olumsuz davranışlara yaklaşımlarını belirlemek amacı ile yapılan bir çalışmada elde edilen sonuçlar başarı yolunda kaybedilen değerlerin önemini ortaya çıkarmaktadır. Oysa ki, ahlaksal davranışların geliştirilmesi ve uygulanmasında beden eğitimi dersleri eşsiz bir konuma sahiptir (16).

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerine yöneltilen ilk örnek olay, “kendi yarar ve yargısına ters düşse bile, hakemin doğru karar almasına yardımcı olma” davranışını içermektedir. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %64.7’si böyle bir davranışı uygulamanın sportmenlik olsa bile profesyonelce olmadığı görüşünü desteklemektedir ve yarıya yakını da (%49.3) aynı şekilde davranmayacağı yönünde görüş belirtmektedir. Haksız avantajlardan yararlanmama, hakemin doğru karar almasına yardımcı olma gibi informal fair-play’e yönelik bu davranışların öğrencilere Beden Eğitimi derslerinde öğretilmesi gerekirken, öğretmenlerin büyük bölümünün başarı uğruna bu değerleri göz ardı etmeleri düşündürücüdür. Örnek olaya cinsiyetler açısından bakıldığında erkek öğretmenlerin (%69,1) bayan öğretmenlere (%57,1) nazaran biraz daha yüksek oranda, davranışı profesyonelce bulmadıkları görülmektedir. Branşlara bakıldığında ise, takım sporlarıyla uğraşan öğretmenler, ferdi branşlarla uğraşanlara göre daha yüksek oranda örnek olayı profesyonelce bulmamaktadır. Ayrıca bu çalışma sonucunda; beden eğitimi derslerinde öğrencilere kazandırılması gereken amaçlar arasında paylaşım, yardımlaşma, hoşgörü, işbirliği gibi duyguları geliştirmek yer almaktadır (17).

Şebin ve arkadaşlarının (2010)’nın araştırma sonucuna göre branş ve fair-play’e ilişkin bulgular incelendiğinde, sporcuların oyun kurallarına, hakem kararlarına uyulması gerektiğini, oyun kurallarının kazanmaktan daha önemli olduğunu ve rakibinin sakatlanmaması için gerekirse kazanmaktan vazgeçebileceklerini ifade ettikleri görülmüştür. Kız ve erkek öğrencilerin fair-play’e ilişkin görüşlerinin olumlu yönde olduğu ve hakem kararlarının her zaman doğru olduğuna ilişkin görüşlerle ilgili yüzdelerin düşük olduğu görülmüştür(18).

Balçıkınlı ve Yıldırım (2011)’in profesyonel futbolcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri ile ilgili araştırma sonuçlarından elde edilen bilgiler ışığında, profesyonel futbolcuların empati becerileri ne kadar geliştirilirse sportmen davranışlarında da paralel bir artış olacağı anlaşılmaktadır. Empati; bireylerin ilgi, ihtiyaç ve arzularını başkalarına karşı olan hassasiyetlerini algılamalarına yardımcı olmaktadır. Tüm bu konular, ahlaki algı ve ahlaki davranışlarla ilgilidir. Empatik beceriye sahip olan kişiler, olayların ahlaki boyutlarını daha iyi kavrayabilirler. Genel bir değerlendirme ile futbolcunun fantezi becerisi arttıkça sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı ile rakibe saygı düzeyinin de yükseldiği sonucuna ulaşılırken, empatik düşünceye sahip olan futbolcuların rakibe saygı boyutlarında bir yükselme eğilimi, spora katılıma bağlılık, sosyal normlara uyum ile bir de kurallara ve yönetime saygı düzeylerinde anlamlı bir artış olduğu görülmektedir. Perspektif alma becerisi yüksek olan futbolcuların; sosyal normlara uyum, rakibe saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, kurallara ve yönetime saygı yönelimlerinin de yüksek olduğu görülmektedir. Spordaki ahlaki davranışları yönlendiren bir çok etkenden birini oluşturan empati becerisi, futbolcularda geliştirilmesi gereken bir özelliktir. Eğer bir sporcunun empati becerisi artırılabilirse, bu doğrudan onun sportmenlik yönelimini etkileyecektir ve sporcuda gelişen bu özellikler sayesinde birbiriyle etkileşim içinde olan gerek rakip oyuncu, gerek taraftar gerekse hakem üzerindeki etkiler de olumlu yönde olacaktır(5).

Sporda şiddetin birtakım yansıyan olaylarıyla birlikte spor biliminin emin olduğu bir şey vardır ki; spor ve toplum arasındaki ilişkilerin bilinmeyen bir şekilde çok boyutlu ve birbirine kenetlenmiş olmasıdır(19).

Sonuç olarak bu çalışma ve diğer alımlardan da anlaşılacağı gibi hoşgörü anlayışı sporda saygısızlık, anlayışsızlık, kavga, şiddet gibi olumsuzlukların önüne geçilmesinde vazgeçilmez bir gerekliliktir. Bu çalışma ile de sporda hoşgörü denildiğinde sporcular tarafından fair play/centilmenliğin akla geldiği anlaşılmış ve bu da söz konusu gerekliliği destekler niteliktedir. Ayrıca bütün branşlardaki sporculara sporda hoşgörü ve ahlak gibi temeller altında eğitimler verilerek sporcuların bu konuda bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Pehlivan, Z., (2004). Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi, Sporometre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2,49-53.
2. Kılıçgil, E. (1998). Sosyal Çevre- Spor İlişkileri, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
3. Aslan, Ö., (2000). Hoşgörü ve Tolerans Kavramlarına Etimolojik Açından Analitik Bir Yaklaşım. Retrieved 10 March 2012 web:<http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/325.pdf>.
4. Kepenkçi, Y. (2004). Sınıf Öğretmenlerinde Hoşgörü, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 38, 250-265.
5. Balçıkkanlı, S.G., Yıldırım, İ., (2011). Profesyonel Futbolcular Sportmenlik Yönelimleri ve Empatik Eğilim Düzeyleri, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2011, IX (2) 49-56.
6. Erdemli, A., (1996). İnsan, Spor ve Olimpizm, Sarmal Yayınevi, İstanbul.
7. Katkat, D., (2005). Türk Yazılı Spor Basınında Futbol ve Fair Play, Besbd, Cilt 7, Sayı 3. Retrieved 9 December 2011. Web: [www.http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/besyo/article/view/929/927](http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/besyo/article/view/929/927).
8. Sezen, G., Yıldırım, İ. (2003). Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Fair Play Anlayışları Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi. 10-11 Ekim-2003. Ankara: Sim Matbaacılık . P, 13-2.
9. Edgar, A., (1998). Sports ethics". Encyclopedia of Applied Ethics, 4. P. 207-223.
10. Şahin, M., (1998). Spor Ahlakı ve Sorunları, Evrensel Basın Yayın, İstanbul.
11. Baumann, S., (1994). Uygulamalı Spor Psikolojisi. Çev: İkişler. C.H .. Özcan, A.O.), Alfa Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.
12. Erkal, E., Güven, Ö., Ayan, D., (1998). Sosyolojik Açından Spor, Der Yayınları, 3. Basım, İstanbul.
13. Dolaşır, S. (2006). Antrenörlük Etiği ve İlkeleri, Gazi Kitapevi, Ankara.
14. Büyükkaragöz, S., Kesici, Ş., (1996). Öğretmenlerin Hoşgörü ve Demokratik Tutumları. Eğitim Yönetimi, Sayı 3, 353-365.
15. Akandere, M., Baştuğ, G., Güler, D., (2009). Orta Öğretim Kurumlarında Spora Katılımın Çocuğun Ahlakî Gelişimine Etkisi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt 3, Sayı 1.
16. Drewe B.S., (2000). The Logical Connection Between Moral Education and Physical Education. Journal of Curriculum Studies, 32(4). 561-573.
17. Sezen, G., Yıldırım, İ., (2007). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Futbolda Fair Play' e İlişkin Olumlu ve Olumsuz Davranışlara Yaklaşımlarının İncelenmesi. Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, ISSN:1306-4371, 2, 1.
18. Şebin, K., Tozoğlu, E., Yılmaz, S., Bostan, Ö., Demirel, N. (2010). Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Fair Play'e İlişkin Görüşleri. Retrieved 12 May 2011. Web: <http://www.e-dergi.atauni.edu.tr>.
19. Sekot, A. (2009). Violence in sports, European Journal for Sport and Society 2009, 6 (1), 37-49. Retrieved 5 May 2012. Web: http://www.ejss.ch/PDF-Dateien/ejss2009_Vol6_Issue1_Sekot_Violence%20in%20sports.pdf.

